

Hoe het aanbestedingsbeleid verbeterd kan worden door kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven en MKB (in de eigen regio) beter te benutten, hoe kan de inzet op circulair aanbesteden worden vergroot.

Momenteel kennen we de verschillende aanbestedingsvormen, een 9-tal Europese procedures met richtlijnen voor opdrachten “boven de drempel”. Voor opdrachten “onder de drempel” kennen we een 4-tal nationale procedures.

Binnen deze procedures dient de overheid zich te houden aan de vier basisprincipes van aanbesteden:

- Non-discriminatie: overheden mogen geen onderscheid naar nationaliteit maken.
- Gelijke behandeling van ondernemers: overheden moeten iedereen op dezelfde manier behandelen. En iedereen krijgt dezelfde informatie.
- Transparantie: ondernemers krijgen inzicht en informatie over aanbestedingen.
- Proportionaliteit: de eisen bij aanbestedingen staan in verhouding tot de werkzaamheden en de omvang van de opdracht.

Voor al het overige verwijzen wij u naar de aanbestedingswet 2012, Gids Proportionaliteit, Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA), Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016). Allemaal wetten en regels waar de overheid zich aan dient te houden bij het aanbesteden en wellicht is het zo dat wij nog het nodige zijn vergeten op te nemen.

Als STRAATWERK Nederland, branchevereniging voor straatmakerbedrijven en kleine wegenbouwers, hebben wij ervoor gekozen om niet te kiezen voor de technische benadering van dit vraagstuk, want er zijn al ettelijke partijen in Nederland die zich daarmee bezig houden, zoals het programma BETER AANBESTEDEN van Pianoo maar ons te richten op de ervaringen in de dagelijkse praktijk die onze leden, die vaak in onderaanneming werken, ondervinden. Wij hebben onder onze leden een kleine enquête uitgezet om achter hun praktijkervaring te komen op het gebied van de dagelijkse praktijk inzake aanbestedingen van de overheid en dan met name het aanbestedingsbeleid van gemeenten en u op de hoogte te brengen wat er leeft bij de opdrachtnemers.

Uit de enquête blijkt dat de geënquêteerde MKB bedrijven over het algemeen middelmatig tevreden zijn over het aanbestedingsbeleid van de overheid. Er wordt teveel naar de economische belangen gekeken en laagste prijs is veelal doorslaggevend, waardoor de milieubelangen, duurzaamheid, innovatie en circulariteit naar het tweede plan wordt verwezen. Ook is er in het beleid te weinig aandacht voor de lokale kleinere bedrijven, wat leidt tot bepaald cynisme. Een ander punt wat naar voren komt, is het niet stelselmatig toepassen van een zelfde CAO, wat leidt tot oneerlijke concurrentie.

Aanbevelingen om hier verandering in aan te brengen kunt u lezen in de antwoorden en motivaties die de geënquêteerden geven in de enquête.

Onderstaand de vragen die zijn gesteld voorzien van de antwoorden, soms voorzien van een motivatie.

Vraag 1: Wat vind je van het huidige aanbestedingsbeleid van de Overheid?

Antwoord: 80% Middelmatig en 20% Goed 0% Slecht

Motivatie: Niet eenduidig, teveel gericht op laagste prijs, weinig rekening houdend met kleine organisaties, contractvorm past niet altijd bij de opgave, meer op kwaliteit aanbesteden. Meer aanbesteden op plan van aanpak of bouwteamconstructies. Economisch belang prevaleert veelal boven milieubelang.

Vraag 2: Wat vindt u wat er beter kan?

Antwoord: Meer regionaal en lokaal aanbesteden en eerlijke concurrentie (zelfde CAO van toepassing), meer op kwaliteit dan op laagste prijs, duurzaam aanbesteden met hogere fictieve korting, betere kennis van voorgeschreven contracten bij overheden.

Vraag 3: Staat u open voor innovatieve aanbestedingsvormen?

Antwoord: Ja

Motivatie: Meer in kleinere porties aanbesteden in plaats van grote clusters.
Mondeling bespreken van EMVI-plannen.
2-fasen contracten zoals bouwteam.
Circulaire aanbesteding, Milieuprestatiecontracten, Groene aanbestedingen.
Duurzame leveranciersbeoordeling, Milieuvriendelijke innovatiepartnerschappen.

Vraag 4: Welke score geeft u het aanbestedingsbeleid van de Overheid op een schaal van 1 tot 10.

Antwoord: een 6

Vraag 5: Wat zou u willen vragen aan de vaste Kamercommissie over het huidige aanbestedingsbeleid van de overheid?

Antwoord:

- De drempel bedragen voor een onderhandse aanbesteding van diensten te verhogen.
- Duidelijker eenduidige richtlijnen en gunningscriteria op met name op het gebied van duurzaamheid.
- Voor MKB bedrijven in kleinere porties opdelen van beschikbare budgetten en regionaal aanbesteden.
- Geen vraag, lokale opdrachtgever bepaalt toch haar eigen beleid
- Altijd transparantie vereist, nu komt het voor dat de winnaar minder informatie krijgt dan zijn concurrenten over de beoordeling.
- Waarom blijven innovatieve aanbestedingsprocedures uit en blijft het traditioneel?
- Op welke manier wordt duurzaamheid geïntegreerd in het aanbestedingsproces?
- Zijn er specifieke beleidsmaatregelen om milieuvriendelijke aanbestedingen te bevorderen?
- Hoe stimuleert het beleid innovatie in aanbestedingen?
- Wat wordt er gedaan om de betrokkenheid van het midden- en kleinbedrijf (MKB) te vergroten?
- Wordt er rekening gehouden met SROI bij het beoordelen van aanbestedingen?
- Welke initiatieven zijn er om sociale inclusie en lokale werkgelegenheid te bevorderen?

Vraag 6: Hoe kan de inzet op circulair / duurzaam aanbesteden worden vergroot?

Antwoord: Door meer toepassen van hergebruik materialen.
Door meer op Milieu Kosten Indicatoren aan te besteden.
Meer inzet elektrisch gereedschap/machines (en hier ook betaald voor krijgen).
Meer ruimte voor innovatieve oplossingen.